

**Francisci De Fargna Civitatis Plebis Patrii Philosophiæ,
Sacræ Theologiæ, ac J. U. Doctoris ... Commentaria In
singulos Canones De Jurepatronatus**

Qui sparsim tam intrà, quàm extra corpus Juris Canonici vagantur ...

Fargna, Francesco de

Romæ, MDCCXVIII

Casus VI. Argumentum. Gratia dispensationis obtenta à præsentato
inhabili à majori parte Patronorum absque expressione compræsentati à
minori parte habilis, an sit subreptitia.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72203](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72203)

tantam partem habere debent in Jurepatronatus, quantam partem habent in ipsa hereditate; itaut ipsorum quota, & portio in jure presentandi mensuram recipiat à quota, & portione hereditatis. Talis autem consuetudo redditur inapplicabilis casui presenti, in quo cum Patroni alio modo presentare non possint, quam in stirpes, quia æquale est illorum jus in presentando vigore consuetudinis, non potest habere plus unus, quam alius, ut ad casum ponderat *Card. de Luc. de jurep. disc. 61. n. 4. cum seqq. & Vivian. eod. tract. lib. 4. cap. 1. n. 56. pariter cum seqq.*

Cæterum deveniendi etiam ad numerationem vocum in quolibet stipite, sex ex istis incontrovertibiliter numerabantur pro Carmino; quo verò ad alios duos DD. ponderabant, quòd stipes illorum de Pistillis erat pariter integre computandus pro Carmino; nam ex tribus, qui presentarunt de anno 1633. descendentes duorum modò presentarunt Carminum; alter verò defecit, & ultimus ex illo descendens erexit Cappellaniam, & nominavit Cappellanos; Cumque isti, qui successerunt in tota hereditate pariter adhererint presentationi Carmini, attendi non debet in concursu hæredum presentatio facta ab Executore Testamentario; Et quoad stipitem illorum de Deo recognoverunt, quòd illo subdiviso in duas voces, una presentavit Carminum, & alia Sabbatinum; unde in casu hujus discordiæ putarunt, quòd sepositis his vocibus inter se discordantibus, totum jus presentandi consolidatum fuerit in aliis Compatronis, qui juxta pluralitatem suffragiorum unanimiter collimarunt in personam Carmini, ut bene exemplificat *Ripa in l. re conjuncti 89. sub n. 234. ff. de legat. 3. Lambertini. de jurepatr. lib. 2. par. 2. q. 2. art. 19. Bellon. de jur. accresc. cap. 6. q. 48. n. 28. Card. de Luc. de jurepat. disc. 61. num. 16. & Rot. coram Emerix jun. decis. 1254. n. 3.*

Et ita utraque Parte informante resolutum fuit &c.

ARGUMENTUM.

Gratia dispensationis obtenta à Presentato inhabili à majori parte Patronorum absque expressione Compræsentati à minori parte habilis; an sit subreptitia?

SUMMARIUM.

- 1 Taciturnitas veri malitiosa, ac dolosa vitiat Gratiam, & Rescriptum.
- 2 Taciturnitas veri etiam ex ignorantia, proveniens, quò sit inductiva Gratiæ, causat subreptionem.
- 3 Sacra Congregatio Concilii denegare solet Presentatis inhabilibus dispensationes super inhabilitate, concurrentibus aliis Presentatis habilibus.
- 4 Minori parti Patronorum habilem presentanti consolidatur totum jus majoris partis inhabilem Presentantis.
- 5 Gratia dispensationis obtenta à Presentato inhabili à majori parte Patronorum absque expressione Compræsentati à minori parte habilis, non est subreptitia.
- 6 In dispensatione Apostolica est faciendamentio juris certi alterius, non verò juris incerti, & mendæ eventualis.
- 7 Presentatus à minori parte impedire non potest, quòd Presentatus à majori parte capacitatem consequatur intra terminum juris.
- 7 Præjudicium quando dicatur esse?
- 9 Non quacumque veritas est in supplicatione Apostolica exprimens.

CASUS VI.

Competebat Juspatronatus ad Beneficium pluribus Personis utriusque singulis, quarum duæ Partes vacante eodem Beneficio presentarunt ad illud Titium inhabilem non habentem ex. gr. sufficientem ætatem sub conditione capacitatis, Tertia verò Cajum habilem. Hinc Titius obtinuit dispensationem super defectu ætatis intra terminum juris, absque expressione, quòd Cajus presentatus à minori parte erat habilis. Quæritur in hoc casu, An Gratia dispensationis obtenta à Titio presentato à majori parte Patronorum sit subreptitia?

In hac quæstione respondendum videtur affirmativè. Titius namque incapax obtinendi Beneficium ob defectum ex. gr. ætatis, & presentatus à majori parte Patronorum sub conditione capacitatis obtinuit gratiam dispensationis super dicto defectu, tacendo, & occultando Summo Pontifici concursus, seu præexistentiam alterius compræsentati à minori parte habilis, & quidem malitiosè, ac dolosè.

ne

nè Summus Pontifex sciens adesse alium compræsentatum habilem, ei denegaret petitam dispensationem, ex quo sequitur, quòd gratia dispensationis per eum, obrenta sit subreptitia, nulla, & irrita, dum taciturnitas veri malitiosa, ac dolosa in poenam doli, & malitiæ absolutè, ac indistinctè vitiat Gratiam, & Rescriptum, cum nemo ex dolo commodum reportare debeat, ad *Text. in cap. super literis de rescript. ibique Abb. nu. 1. & 5. Anan. num. 1. Butr. n. 1. Fagnan. n. 10. Ros. de execut. lit. Apostolic. par. 1. cap. 6. n. 93.*

2 Sed etiam si hujusmodi taciturnitas præexistentiæ alterius compræsentati habilis non esset malitiosa, sed ex simplicitate, vel ignorantia proveniens, adhuc redderet gratiam nullam, & subreptitiam, quia esset inductiva, & causa gratiæ, dum si Papa scivisset adesse alium compræsentatum à minori parte Patronorum habilem gratiam dispensationis Titio præsentato à majori parte sub conditione capacitatis, aut non concessisset, aut difficilior; Princeps enim per suas gratias numquam præjudicium alicui inferre velle præsumitur, juxta *Gloss. in d. cap. super literis verb. Literas de diffemus de rescript. ibiq. Abb. n. 4. & 6. Anan. n. 8. Falin. n. 6. Butr. n. 3. & 10. Bellam. n. 13. Fagnan. n. 62. & seq. Et*

3 de facto Sacra Congregatio Concilii denegare solet hujusmodi dispensationes præsentatis inhabilibus, concurrentibus aliis præsentatis habilibus, ut sequutum fuit in una *Bononien. 16. Julii 1695. apud Monacell. Formul. legal. 7. tit. 2. num. 11. part. 3. Et in Cremonen. Cappellaniæ 8. Julii 1702.*, ubi cum Joseph Antonius Gaspar præsentatus à Pompeo ejus Patris tanquam ex proximioribus de agnatione Fundatoris supplicationem Sanctissimo porrexerit, ut dignaretur secum dispensare super defectu ætatis, se opposuit alter Joseph ex proximioribus de cognatione ejusdem Fundatoris, contendens se præferri debere ob incapacitatem prædicti Josephi Antonii attento defectu legitimiæ ætatis, super quo in sui præjudicium dispensandum non sit, quo stante proposito dubio in Sacra Congregatione -- An sit concedenda petita dispensatio -- fuit ab ea responsum -- *Negative* -- Unde in hoc casu cum præsentatus à majori parte Patronorum inhabilis sub conditione

capacitatis, non possit obtinere dispensationem in præjudicium præsentati à minori parte habilis, nec comparet alius intra terminum Juris, qui sit præsentatus à majori parte habilis; sequitur, quòd institutio in supradicto beneficio sit concedenda Cajo habili præsentato à minori parte Patronorum, cui consolidatum fuit totum Jus majoris partis juxta *Palm. alleg. 135. num. 1. tom. 2. Rota in Mediolanen. Præpositura 3. Martii 1704. S. Amaritudo coram R. P. D. Ansaldo, & alios superius relat. Caf. III. num. 1.*

Verum his omnibus posthabitis censeo gratiam dispensationis super defectu ætatis obtentam à Titio absque expressione, quòd aderat Cajo habilis præsentatus à minori parte Patronorum non esse subreptitiam; quoniam præsentatus à majori parte Patronorum inhabilis sub conditione capacitatis non tenebatur exprimere Summo Pontifici, quòd aderat alius compræsentatus à minori parte habilis, iste enim non habebat jus quæsitum certum, & indubitatum ad Beneficium, sed Jus quærendum, incertum, & eventuale, & in spe nimirum, si & quatenus intra terminum Juris, & in ultimo die trimestris, præsentatus à majori parte Patronorum effectus non fuisset capax, vel naturaliter, vel per dispensationem, ac proinde non erat hoc exprimendum Summo Pontifici; licet namque in dispensatione Apostolica sit facienda mentio Juris certi, & de præsentati radicati eo quia si Papa sciret adesse hujusmodi Jus alterius, gratiam dispensationis supplicanti non concederet, aut difficilior; tamen non est facienda mentio Juris incerti merè eventualis, & in spe alterius, & cum taceretur, non causat subreptionem, eo quia etiam si Papa hoc scivisset, adhuc gratiam eadem facilitate concessisset, ut docent *Fagnan. in cap. super literis de rescript. num. 70. S. Doctores in fine Ros. de execut. liter. Apostolic. part. 1. cap. 6. num. 101. Rota in Mediolanen. Præpositura 3. Martii 1704. S. Amaritudo coram R. P. D. Ansaldo, & 23. Januarii 1705. S. Quin hujusmodi coram R. P. D. Molines Decano.*

7 Nec præsentatus à minori parte Patronorum habilis potest se opponere, & impedire, quòd præsentatus à majori parte Patronorum inhabilis sub conditione capaci-

pacitatis intrâ terminum Juris se habilitet, sicuti enim non potest impedire, quod major pars variando præsentet alium habilem intus eundem terminum, aut si eadem major pars peteret expectari, & differet præsentationem usque ad finem termini, ut fieri posse, docet *Card. de Luc. de Jurepat. disc. 45. num. 8.* Præsentatus à minori parte non posset impedire, quod interim præsentandus obtineret capacitatem; Ita nec poterit impedire, quominus præsentatus à majori parte capacitatem intrâ terminum Juris consequatur.

8 Ratio autem evidens est, quia Summus Pontifex concedendo gratiam dispensationis super defectu ætatis præsentato à majori parte Patronorum, verè, & propriè nullum præjudicium infert præsentato à minori parte; illud enim verè, & propriè adesse dicitur, quando tollitur jus certum, & de præsentati radicatum, non verò jus merè eventuale, & in spe, *Lotter. de re benefic. lib. 2. q. 55. n. 20. Card. de Luca de jurepat. disc. 70. n. 17. Præceptor meus in Parergon. n. 20.* Dum quando tollitur jus merè eventuale, adesse dicitur præjudicium merè eventuale, quod non meretur nomen præjudicii, nec est ulla consideratione dignum. *Gomes. super reg. de non tollen. jur. quæf. q. 3. fol. 71. num. 9. Fagnan. in cap. cum simus nu. 17. de Regul. Gonzal. super reg. 8. Cancell. gloss. 45. §. 1. n. 48. Rota decis. 267. n. 12. & seq. par. 15. & decis. 107. n. 18. par. 4. tom. 2. rec.*

Ex quibus patet responsio ad ea, quæ superius in contrarium deducebantur. Titius enim inhabilis præsentatus à majori parte Patronorum, sub conditione

capacitatis non expressit Summo Pontifici in literis dispensationis, quod aderat alius à minori parte præsentatus habilis, nec ex malitia, nec ex ignorantia, sed quia non tenebatur hoc exprimere; dum non quæcumque veritas est in supplicatione exprimenda, sed solum illa, quam si Papa sciret, aut non concederet, aut difficilius, juxta supradictum *Text. in cap. super literis de rescript.* ibique Doctores omnes *Rot. in Caurien. Beneficii super manutentione 3. Martii 1704. §. Nec illum coram R. P. D. Lancetta.*

Supradictæ autem resolutiones Sacræ Congregationis Concilii non applicantur; procedunt enim quando concurrit alius præsentatus habilis, qui habet jus magis certum, & non ita eventuale, ut est proximior de cognatione per posterius vocatus, capax, & habilis, qui cum sit præsentatus directè ab ipsomet Fundatore, dicitur habere jus certum ad Beneficium in casu, quo præsentatus de agnatione sit inhabilis, cum in hoc casu Patronus neque potest præsentare illum de agnatione inhabilem sub conditione capacitatis, & consequenter neque hæc ei concedi valet in præjudicium directè vocati ab ipsomet Fundatore. Licet enim quando Patronus habet jus præsentandi ad sui libitum cum restrictione ad eorum genus, possit præsentare unum de genere quamvis incapacem sub conditione capacitatis, tamen quando agitur de directæ vocatione, non potest Patronus præsentare aliquem de genere sub conditione capacitatis, *Card. de Luc. de jurepatron. disc. 45. n. 7.*

